

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015

1051 СОФИЯ, УЛ. "ТРИАДИЦА" № 2, ТЕЛ.: 8119 443, ФАКС: 988 44 05, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

Изх. № 02-256
26. 11. 2019

ДО

Г-Н ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

На Ваш № КТСП-953-08-38/14.11.2019 г.

ОТНОСНО: Проект на Закон за отмяна на Закона за социалните услуги, № 954-01-76, внесен от г-н Десислав Чуколов и група народни представители на 06.11.2019 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АДЕМОВ,

По представения проект на Закон за отмяна на Закона за социалните услуги, № 954-01-76, внесен от г-н Десислав Чуколов и група народни представители на 06.11.2019 г., Министерството на труда и социалната политика (МТСП) изразява следното становище:

Вносителите не са посочили задълбочени аргументи защо цял един закон следва да бъде отменен. Изложените от тях мотиви са само твърдения, които не се основават на детайлен анализ и показват непознаване на действащото от много години законодателство в България в областта на социалните услуги и закрилата на детето. Законът за социалните услуги (ЗСУ) цели гарантиране на равен достъп до социални услуги, отговарящи на индивидуалните потребности на лицата; гарантиране на качеството и ефективността на социалните услуги; гарантиране на правото на всяко лице на подкрепа за живот в домашна среда и в общността; насърчаване на интегрирания подход при осигуряването на подкрепа на лицата, както и насърчаване и развитие на публично-частното партньорство при предоставянето на социални услуги. От мотивите на вносителите не става ясно защо според тях тези цели не се постигат с приетия закон.

Разработването на проекта на ЗСУ беше съпътствано от широки обществени консултации с участието на различни заинтересовани страни. Предпоставка за това беше съвместната Пътна карта, подготвена от членовете на работната група за

разработване на законопроекта и приета още през 2018 г., в която бяха регламентирани начинът за провеждане на дебата, основните принципи и етапите за извършване на промяната. Преди подготовката на самия ЗСУ беше разработена концепция. От 08.06.2018 г. до 07.07.2018 г. проектът на Концепция на Закона за социалните услуги беше публикуван за обществено обсъждане на Правителствения портал за обществени консултации на Министерския съвет и на интернет страницата на МТСП. В същия период беше проведено и обсъждане на областно и местно ниво. Проектът на ЗСУ беше публикуван за обществено обсъждане на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на МТСП от 16.10.2018 г. до 15.11.2018 г. включително. Постъпилите в рамките на общественото обсъждане предложения и становища са отразени в справка, която също е публикувана на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на МТСП. Беше проведен и семинар за журналисти с цел информацията за закона да достигне до още повече хора. Освен това, законопроектът беше представен в Комисията по труда, социалната и демографската политика към 44-то Народно събрание на Република България на 31.10.2018 г. с цел да бъде взето предвид мнението на народните представители още преди да изтече срокът на общественото обсъждане и законопроектът да бъде внесен в Министерския съвет. Както знаете, проектът на ЗСУ беше внесен в Народното събрание на 11.12.2018 г. Заедно с представянето на законопроекта, на народните представители от Комисията по труда, социалната и демографската политика беше представена и подробна сравнителна таблица на основните положения в проекта на закона спрямо действащата нормативна уредба. От тази таблица много ясно се виждаха всички положения на сегашната нормативна уредба, които се запазват. Поради изложеното, не можем да се съгласим с мотивите на вносителите, че ЗСУ е приет набързо и без сериозно обществено обсъждане.

Не можем да се съгласим и с твърдението в мотивите, че една от главните цели на закона е „фаворизирането“ на неправителствени организации. Възможността физически лица, регистрирани по Търговския закон, и юридически лица (вкл. неправителствени организации) да бъдат доставчици на социални услуги е дадена още през 2002 г. със Закона за социално подпомагане (ЗСП). С приемането на ЗСУ кръгът на частните доставчици остава непроменен, като се запазва това тяхно право, уредено още преди 17 години. А във връзка с присъединяването на Република България към Европейския съюз, от 2007 г. в ЗСП е регламентирано и, че физически и юридически лица от държавите – членки на Европейския съюз, или от държави от Европейското икономическо пространство, регистрирани съгласно националното си законодателство, могат да предоставят социални услуги. Това право на чуждестранните физически и юридически лица, дадено им преди 13 години, е запазено и в ЗСУ.

Обратно на горното твърдение на вносителите, със ЗСУ се завишава контролът върху достъпа на частни доставчици до системата за социални услуги за разлика от сега действащото законодателство. Вече ще се лицензират всички частни доставчици на социални услуги, а не само тези, които ще предоставят социални услуги за деца. Въвежда се задължителен предварителен контрол и възможност за проверка на място на посочените от кандидата за лицензиране обстоятелства. Въвеждат се нови и по-сериозни стандарти за качество на социалните услуги. Въвежда се контрол при разходване на държавни средства от общините и от доставчици, на които общините са възложили предоставянето на социални услуги. Следва да се отбележи, че лишаването на определен конкретен вид юридическо лице от определено право на основание вида на това лице противоречи на основно конституционно задължение на държавата чрез законите да създава и гарантира на всички юридически лица (независимо от формата на

собственост и в чия полза осъществяват своята дейност) еднакви правни условия за стопанска дейност.

Невярно е и твърдението на вносителите, свързано с държавно финансиране на неправителствени организации. В ЗСУ изрично се конкретизира, че финансиране от държавния бюджет на социални услуги се предоставя само за услуги, които са включени в Националната карта на социалните услуги (а това са услуги, които се предоставят само от общините). Новият ред за финансиране на социалните услуги влиза в сила от 01.01.2021 г. Също така, в ЗСУ изрично е регламентирано, че частните доставчици на социални услуги финансират социалните услуги, които предоставят, т.е. не може да очакват държавата да финансира техните собствени услуги. Съгласно ЗСУ, средства от държавния бюджет за социални услуги се предоставят само на общините. Единствено общините чрез конкурс могат да възлагат предоставянето на социални услуги на частни доставчици, но в ЗСУ са въведени ясни условия за това. Единствената възможност за възлагане на социални услуги на частни доставчици е чрез конкурс, като в ЗСУ се премахва сега съществуващата в ЗСП възможност за пряко договаряне. За първи път в ЗСУ се въвежда и задължителна ежегодна оценка на изпълнението на договора за възлагане. Видно е, че и правото за възлагане също остава непроменено и е като уреденото от 17 години право на общините в ЗСП.

Невярно е и твърдението на вносителите, че „законът фаворизира, и това е една от главните му цели, неправителствени организации, които са застанали на входа и изхода в очакване на държавно финансиране от следващия Държавен бюджет за 2020 г.“. Както вече посочихме, директно средства от държавния бюджет се предоставят само и единствено на общините в качеството им на доставчици на социални услуги. Това е видно и от проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2020 г., в който средствата за всички социални услуги – делегирани от държавата дейности са предвидени и се отпускат за всяка община. От държавния бюджет не се финансират пряко други доставчици на социални услуги, освен общините. Частни доставчици могат да получат финансиране от държавния бюджет единствено за възложени им за предоставяне от община чрез конкурс социални услуги. Към 2018 г. едва 15,6 % от всички видове социални услуги са възложени от общините на частни доставчици. Освен това, общините не са задължени да възлагат управлението на социалните услуги. Тяхно право е да преценят дали да възложат управлението на социалната услуга на частен доставчик или не.

По отношение на промените в законодателството, направени чрез ЗСУ, следва да се има предвид, че те не са свързани с промяна във философията на законите, а произтичат от новото дефиниране на социалните услуги като дейности, а не като места за тяхното предоставяне и от премахването на специализираните институции като форма на грижа. В тази връзка са и направените със закона изменения в законодателство, касаещо други секторни политики. Основните „слабости“ (съгласно мотивите) на закона са част от други, действащи и сега закони – ЗСП, Закона за закрила на детето (ЗЗД), Семейния кодекс (СК) и други нормативни актове. В този смисъл, това е напълно неоснователен мотив за отмяна на ЗСУ. Още повече, че дори и при отмяна на ЗСУ, тези закони ще продължат да се прилагат, тъй като те са сега действащото законодателство. Несъстоятелно и погрешно е и посоченото в мотивите обвързване на ЗСУ с проекта на Национална стратегия за детето 2019-2030 г. Стратегия или още по-малко – проект на стратегия, не могат да имат преимущество пред нормативен акт. Прилагането на действащото от много години законодателство в областта на социалните услуги и закрила на детето по никакъв начин не зависи от наличието на стратегия.

Считаме, че в мотивите към проекта на ЗСУ много ясно и подробно бяха изложени аргументите защо законът е необходим и следва да съществува. За разлика от тях, твърденията в мотивите на вносителите на законопроекта за отмяна на ЗСУ са необосновани, като не почиват на задълбочен анализ, включително и на анализ на сегашната нормативна уредба. Не е отчетен и фактът, че ЗСУ само надгражда съществуващата в момента система, а не я заличава. Изложеното в мотивите до голяма степен се основава на тиражираните в последните месеци в общественото пространство манипулативни и напълно неверни твърдения. Както вече посочихме, тези неверни твърдения касаят действащо и в момента законодателство (ЗСП, ЗЗД, СК и др.). Разпоредби, които действат вече между 10 и 17 години, а някои и от още по-дълго време, се представят като въведени за първи път със ЗСУ. Отново подчертаваме, че дори и при отмяна на ЗСУ, нито една от манипулативно представените пред обществото разпоредби няма да отпадне от сега действащото законодателство. Това може да стане само след отмяна на старите закони.

С оглед на гореизложените аргументи, МТСП не подкрепя проекта на Закон за отмяна на Закона за социалните услуги, № 954-01-76, внесен от г-н Десислав Чуколов и група народни представители на 06.11.2019 г.

ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ОРИГИНАЛ

X

БИСЕР ПЕТКОВ

Министър на труда и социалната политика

Signed by: Biser Hristov Petkov

